

La vacada suredenca

Bon dia a tothom. Vaig a mirar de parlar català. Català de la Catalunya del Sud i de Sureda, també sóc una miqueta gitano.

Des de fa 500 anys a Sureda hi ha una vacada. Una vacada perquè cada família tenia una vaca. Una vaca o dues, i avui, continuant amb aquestes tradicions amb les vaques, en tenien cent cinquanta, hem baixat a cent vint, a cent, a *quatre-vint*, a seixanta, perquè a la muntanya hi ha una partida que és de l'ajuntament i una altra partida que és de l'estat. I l'estat té sobre l'ús que ho comanden tot a la muntanya, doncs no podem fer el que volem. Nos han fet baixar seixanta vaques. Abans amb aquestes vaques teníem un empleat tot l'any, ara no podem, perquè manquen peles. Tenim un empleat a mig jornal, al matí. A la tarda no en tenim.

El menjar, no el tenim d'aquí, el comprem a Figueres, i els pinsos els comprem a Lleida. Aquí som tots catalans, les vaques d'aquí són ben bé catalanes. No són mai dintre. Són sempre fora. A l'estiu són a dalt a la muntanya i tan punt comença de fer fred, n'hi ha que han baixat, dejà, i si aneu a les Tortugues avui o demà, si aneu a fer un tomb a les Tortugues, les veureu. A les Tortugues hi són.

Bernard Massines,
empresari ramader

Foto: Ernest Costa i
Savoia. Revista Alberes,
núm. 20

Foto: Juli Bover.
Revista Alberes,
núm. 20

Tan punt fa fred, les vaques baixen. Fa que avui som, de propietaris de vaques, el raser ha estat anys i anys a cent quinze, però quinze, la meitat o més són aquí per la tradició, per patrimoni de Sureda. No estan aquí perquè es faci benefici amb les vaques. Si en voleu comprar, en podeu comprar, *mais* no penseu guanyar peles amb això.

La particularitat d'aquestes vaques és que són mig vaques, mig cabres. Pugen i baixen, van pertot arreu. Una altra cosa que tenen aquí és que en les vaques de Sureda els collars no són de plàstic, els collars són de lledoner. El lledoner, sabeu què és? Les vaques de Sureda tenen aquesta particularitat: és que els collars estan fets de lledoner. L'escalfen i fan els forats i posem les esquelles aquí. Al cap d'un moment s'usen i les canviem. Doncs cada any la vacada suredenca, quan hi ha vedells surt molt difícil per fer collars per a aquests vedells, perquè no són vedells forts, són vedells com els d'Andorra o la Cerdanya, que no fan més de tres o quatre-cents quilos, estan més magres i és molt difícil per nosaltres anar-los a agafar.

Si voleu guanyar sous, no compreu vaques de Sureda. És el que us vull dir, *mais* és una tradició que *concern* a muntanya. Penseu que s'està molt millor allí que a la vora de mar. Us ho dic. *Voilà*.

És tot el que us havia de dir de les vaques.